

Aan: Algemene Commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Betreft: AO IMVO 14 november 2018

Amsterdam, 30 oktober 2018

Geachte Kamerleden,

Op 14 november vindt het AO IMVO plaats. Het MVO Platform wil u voor dit debat een aantal belangrijke vragen meegeven over de nieuwe OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct (hierna: 'richtsnoer'). Hoe gaat de overheid ervoor zorgen dat Nederlandse bedrijven met dit richtsnoer bekend raken, het vervolgens implementeren en hoe wordt dat gemonitord? Kortom: hoe gaat de Nederlandse overheid invulling geven aan de *OECD Council Recommendations*?¹

In mei 2018 hebben de OESO-lidstaten dit richtsnoer unaniem aangenomen,² met instemming van de betrokken stakeholders: bedrijven, ngo's en vakbonden. Wij complimenteren de Nederlandse overheid met haar inzet voor dit richtsnoer. Er ligt niet alleen een praktische gids voor bedrijven, maar ook een gezaghebbend nieuw instrument voor MVO waarin overheden gedetailleerd duidelijk maken wat van bedrijven verwacht wordt. De lidstaten van de OESO hebben zich gecommitteerd aan het uitdragen van dit richtsnoer, en het stimuleren en monitoren van de naleving ervan. Daarbij is afgesproken om de inspanningen om maatschappelijk verantwoord ondernemen te bevorderen te vergroten.

Het MVO Platform licht graag de achtergrond en belangrijkste uitgangspunten van dit nieuwe richtsnoer toe. Vervolgens geven we beknopt enige suggesties voor aanscherping van het MVO-beleid op basis van het richtsnoer.

Due diligence

Het concept 'due diligence' staat sinds 2011 centraal in de belangrijkste internationale richtlijnen voor MVO.³ Het houdt in dat bedrijven doorlopend de belangrijkste risico's op schendingen van mensenrechten- en milieunormen in hun toeleveringsketen in kaart brengen, voorkómen of oplossen. Hierbij wordt bedoeld op "risico's voor de samenleving", en niet risico's voor het bedrijf zelf.

Sindsdien is gewerkt aan praktische handvatten voor het bedrijfsleven om de richtlijnen in de praktijk te brengen. Zo ontwikkelden de EU en de OESO sectorale instructies en kwam onder meer de SER met een hulpmiddel.⁴ Al deze uitwerkingen zijn nuttig, maar laten nog veel ruimte voor verschillende interpretaties en discussie: de langdurige onderhandelingen van IMVO-convenanten zijn daar een illustratie van. Daarin kan verandering komen door het gereedkomen van dit richtsnoer van de OESO.

¹ Het richtsnoer en de OECD Council Recommendations (C(2018)42C/MIN(2018)13/FINAL) zijn [hier](#) te vinden.

² In totaal 48 landen stemden in: de 36 OESO-landen en 12 andere landen.

³ De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

⁴ Zo ontwikkelden de OESO en de EU sectorspecifieke richtlijnen en de SER een online tool voor [MVO Risicomanagement](#). Daarnaast zijn andere praktijkrichtlijnen ontwikkeld, waaronder een [handleiding voor de integratie van due diligence in risicomanagement](#) van het NEN, de gids en online tool [Doing Business With Respect for Human Rights](#) van Oxfam en Shift en de [Practical Roadmap for SMEs to Respect Human Rights](#) van ICCO, die specifiek op het mkb is gericht.

Belangrijke uitgangspunten van het nieuwe richtsnoer van de OESO

Het richtsnoer biedt, juist op onderwerpen waarover veel discussie bestaat, heldere uitgangspunten:

- Due diligence wordt verwacht van het *gehele* bedrijfsleven, *ongeacht sector of grootte* (p. 9). Het richtsnoer bevat een specifieke sectie over het mkb.
- Indien een bedrijf veel risico's constateert, kunnen prioriteiten worden gesteld, maar bedrijven blijven verantwoordelijk voor het aanpakken van *alle risico's* in hun keten (p. 28).
- Bedrijven dienen *capaciteit* vrij te maken voor due diligence, in verhouding tot de ernst en waarschijnlijkheid van risico's in hun keten(s) (p. 23-24).
- Expliciete aandacht voor *gender-gerelateerde risico's en effecten* is onderdeel van due diligence (p. 41).
- Blijkt na inspanning dat risico's niet op te lossen zijn, dan is (*verantwoord*) *stoppen met de betreffende activiteit/desinvesteren* de enige optie, ook al impliceert dat een financieel nadeel voor het bedrijf (p. 29).
- Bedrijven dienen *transparant te zijn over hun gehele due diligence-proces*, afdoende om de stakeholders te overtuigen dat het ingerichte proces adequaat is. Dit nalaten om reden van concurrentiegevoeligheid dient de uitzondering te zijn, niet de regel (p. 85-87).
- Bedrijven dienen stakeholders en (mogelijk) gedupeerden van mensenrechtenschendingen, waaronder werknemers en vakbonden, te *betrekken* in het due diligence-proces (p. 18 & 27).

Implicaties voor beleid

Als eerste stap dient de Nederlandse overheid na te gaan in hoeverre het bestaande MVO-beleid in lijn is met het nieuwe OESO-richtsnoer. Vooruitlopend daarop ligt het voor de hand om in ieder geval naar de volgende elementen te kijken:

1. **Informatievoorziening aan bedrijven** – De informatievoorziening richting bedrijven dient te worden aangepast. Het onder de aandacht brengen van dit richtsnoer zou niet alleen een zaak van het NCP moeten zijn. Alle kanalen waarlangs de overheid bedrijven informeert dienen benut te worden, waaronder ambassades en uitvoeringsorganisaties zoals RVO, MVO Nederland en IDH.
2. **Beleidsdoel** – Minister Kaag stelt tot doel dat 90 procent van 600 grote Nederlandse bedrijven in 2023 de OESO-richtlijnen onderschrijft en dat zij dit doel gaat monitoren. "Onderschrijven" zou daarbij moeten betekenen dat de zes stappen van due diligence uit het richtsnoer (p. 21) aantoonbaar worden uitgevoerd. Daarnaast is beleid en monitoring voor het resterende deel van het bedrijfsleven noodzakelijk.⁵
3. **IMVO-convenanten** – Bestaande convenanten zijn niet altijd in lijn met dit richtsnoer. De overheid dient zich in te spannen om binnen bestaande convenanten de ambities bij te stellen. Nieuwe convenanten dienen (minimaal) op het nieuwe richtsnoer gebaseerd te zijn. Ook bij het evalueren van de convenanten dient het richtsnoer leidend te zijn.

⁵ Er zijn 1,6 miljoen bedrijven in Nederland, waarvan 66.000 met 10 of meer werkzame personen ([CBS](#), 2017).

Enkele voorbeelden waarin afgesloten convenanten niet voldoen aan het nieuwe OESO-richtsnoer:

Transparantie: Binnen het Convenant Duurzame Kleding en Textiel is afgesproken dat het secretariaat van het convenant de due diligence-rapportages van individuele bedrijven beoordeelt. De stuurgroep van het convenant heeft daar (beperkt) inzicht in. Er is dus geen sprake van inzicht voor de stakeholders zoals het OESO-richtsnoer vraagt.

Meetbare resultaten (= onderdeel 4 van de 6 stappen van due diligence): In het Convenant Duurzaam Bosbeheer zijn geen meetbare resultaten gekoppeld aan de due diligence-inspanningen.

Genderfocus: Genderdiscriminatie wordt éénmalig genoemd in het Voedingsmiddelenconvenant (als negatief effect van het ontbreken van leefbaar loon). Het is daarmee onduidelijk of en hoe gender-gerelateerde risico's expliciet aandacht krijgen in de due diligence van individuele bedrijven. In het Convenant Duurzame Kleding en Textiel is gender wel duidelijk één van de prioritaire thema's.

Volledigheid risico's: In het Convenant Bancaire Sector is de reikwijdte van due diligence bij voorbaat beperkt tot mensenrechten en blijven andere risico's buiten beschouwing (o.a. milieu).

4. **MVO-voorwaarden bij overheidssteun** – Er worden MVO-voorwaarden gesteld bij overheidssteun, zoals subsidies of het meegaan op handelsmissies. Ook in de uitwerking daarvan dient het naleven van dit richtsnoer de standaard te worden. Het aantoonbaar doorlopen van bovengenoemde zes stappen zou vast onderdeel van het toetsingskader moeten zijn, ook bij uitvoeringsorganisaties zoals de RVO.

Wij zijn graag bereid om een nadere toelichting hierover te geven. Er staan dit AO ook andere MVO-onderwerpen op de agenda. Ook daarover kunnen we u desgevraagd onze visie geven.

Vriendelijke groet,

Suzan van der Meij
Coördinator MVO Platform (06 12271726)

Leden MVO Platform: ActionAid, Amnesty International, Both Ends, CNV Internationaal, Cordaid, Fairfood, Fair Wear Foundation, FNV, GoedeWaar.nl, Greenpeace Nederland, HIVOS, ICCO, Landelijke India Werkgroep, Max Havelaar, Milieudefensie, Oxfam Novib, PAX, Schone Kleren Campagne, SOMO, Stop Kinderarbeid, Tax Justice, Terre des Hommes (aspirant-lid), UNICEF Nederland, VBDO, World Animal Protection